

ἐπὶ ἔλαττον. Πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ ὁ Ἰούλιος Καίσαρ μετεπέμψατο ἐξ Αἰγύπτου Σωσιγένη τὸν Ἀλεξανδρέα, ὅστις ἐπενόησε τὸ δίσεκτον ἔτος ἐκ 366 ἡμερῶν προσθετέον ἀνὰ πᾶν τέταρτον ἔτος, τῶν λοιπῶν ἐτῶν ἐχόντων ὡς καὶ πρότερον ἀνὰ 365 ἡμέρας.

Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ὠνομάσθη Ἰουλιανόν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Τὸ ἔτος 44 π.Χ., ὅτε καὶ ἐφρονεῦθη ὁ περιώνυμος δικτάτωρ, ἦν τὸ πρῶτον ἐφ' οὗ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανὼν οὗτος, ἀλλ' ἀντὶ τῆς μιᾶς ἐμβόλιμου ἡμέρας ἐδέησε νὰ προστεθῶσιν 90 ἡμέραι, ὅπως ἡ χρονολογία ἀνταποκρίνηται φυσικῶς εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καθ' ὃν τρόπον ἔχει καὶ τανῦν, διότι εἰς τοσαύτας ὑπελογίσθη τὸ ἐπὶ ἔλαττον σφάλμα ἕνεκα τῶν παραλειφθέντων λεπτῶν ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας. Διὸ καὶ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκλήθη ἔτος συγχύσεως (annum confusionis.)

Ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μετὰ τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου. Ἡ 25^η, καθ' ἣν ἠνεωρτάζετο ἡ τῶν Ταρκυνίων ἕξωσις, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων sextus Calendae (ἡ ἕκτη τῶν καλενδῶν) ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα, φέρουσα καὶ αὕτη τὸν ἀριθμὸν ἕξ, ἐκλήθη δις ἕκτη (bis sextus), ἕξ οὐ καὶ τὸ ἔτος ἐκλήθη δίσεκτον. Βραδύτερον ἡ ἡμέρα αὕτη ἐτάχθη μετὰ τὴν 28^{ην} Φεβρουαρίου.

Ἄλλ' ἡ παρὰ τοῦ Καίσαρος ἡ μᾶλλον παρὰ τοῦ Σωσιγενεῖος γενομένη διόρθωσις ἦν καὶ αὕτη ἐσφαλμένη, διότι ἡ προσθήκη μιᾶς ἡμέρας ὀλοκλήρου ἐξ 24 ὥρων εἰς τὸ δίσεκτον, ἦτοι τὸ τέταρτον ἔτος, συνεπάγεται τὸ ὅτι ἕκαστον τῶν 4 ἐτῶν ἔχει ἀκριβῶς ἡμέρας 365½. Ἄλλ' ἀντὶ 6 ὥρων, ἦτοι ¼ ἡμέρας, τὸ ἐπὶ πλεόν ὑπολογιστέον κατ' ἔτος συνίσταται μόνον ἐκ 5 ὥρων, 48 πρώτων λεπτῶν καὶ 48 δευτέρων, τοῦθ' ὅπερ ἐν διαστήματι 4 ἐτῶν ἀπαρτίζει 23 ὥρας, 15 πρῶτα λεπτά καὶ 42 δεύτερα. Ὅθεν προστιθεμένης ὀλοκλήρου ἡμέρας, ὡς ἡμεῖς πράττομεν ἄχρι τῆς σήμερον, ἔχομεν 44 πρῶτα λεπτά καὶ 48 δεύτερα πλεόν τοῦ πρέποντος. Τὸ περιπλέον τοῦτο ἐν διαστήματι 128½ ἐτῶν ἀποτελεῖ 24 ὥρας, ἦτοι μίαν ὀλοκλήρον ἡμέραν, ὥστε γενομένου τοῦ ὑπολογισμοῦ ἀπὸ τοῦ πρώτου δισέκτου ἔτους, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 44 π.Χ. μέχρι τοῦ 1582, ὅτε ὁ Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' ἐπεχείρησε τὴν τοῦ ἡμερολογίου διόρθωσιν, εὐρέθησαν ἡμέραι πλεονάζουσαι 10. Τοῦτων ὁ εἰρημένος Πάπας διέταξε τὴν ἀφαίρεσιν ἀπὸ τοῦ μηνὸς 8βρίου τοῦ 1582 ἔτους, διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὅτε ἐφθασαν εἰς τὴν 5^{ην} Ὀκτωβρίου ἠερίθησαν 15 καὶ οὐχὶ 6. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, ὑπάρχει σφάλμα μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ 128 ἔτη περίπου, ἦτοι τριῶν ἡμερῶν περιπλέον ἀνὰ πάντα τέταρτον αἰῶνα, ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ μὴ ὑπολογισθῇ ὡς δίσεκτον τὸ τελευταῖον ἔτος ἐκάστου αἰῶνος ὅπερ εἶναι δίσεκτον. Οὕτως ὅταν φθάσῃ τὸ 1900 ἔτος, ὅπερ εἶναι δίσεκτον,

οἱ μὲν καθολικοὶ καὶ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι θὰ ἔχωσιν αὐτὸ ἔτος κοινόν, ἡμεῖς δὲ, οἱ Ῥῶσοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι θὰ ἔχωμεν δίσεκτον.

Τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἐγένετο ἀμέσως δεκτὸν παρὰ πάντων τῶν καθολικῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων οἱ μὲν Γερμανοὶ παρεδέξαντο αὐτὸ τῷ 1700, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ τῷ 1752.

Τῇ σήμερον ἡ διαφορά μεταξὺ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ὅπερ ἔχομεν ἐν χρήσει, καὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ, εἶναι 12 καὶ οὐχὶ 10 ἡμερῶν, διότι τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν δύο τελευταίων αἰῶνων 1700 καὶ 1800 ἡμεῖς εἴχομεν δίσεκτα, ἐνῶ οἱ δυτικοὶ εἶχον ἔτη κοινὰ διὰ τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα λόγον. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθήσωμεν ἔχοντες ἐν χρήσει τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον μέχρι τοῦ 1900 ἔτους, ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦτο ἡμεῖς μὲν θὰ ἔχωμεν δίσεκτον οἱ δὲ δυτικοὶ κοινόν, ἡ διαφορά τότε ἔσται 13 καὶ οὐχὶ 12 ἡμερῶν.

Τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ὅπερ εἶναι προφανῶς ὀρθότερον τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἀνταποκρίνεται μεθ' ἱκανῆς ἀλλ' οὐχὶ μετ' ἀπολύτου ἀκριβείας εἰς τὰ οὐράνια φαινόμενα, τοῦτο δὲ διότι τὸ σφάλμα μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ 128½ ἔτη ἐπιφέρει σφάλμα 7 ἡμερῶν εἰς 900 ἔτη, καὶ ἐπομένως 28 ἡμερῶν εἰς 3600 ἔτη. Ἦδη ἀφαιρουμένων τριῶν δισέκτων ἐτῶν ἀνὰ πᾶσαν περίοδον 400 ἐτῶν, ἔχομεν 27 μόνον ἡμέρας ἀφαιρετέας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τῶν 3600 ἐτῶν. Τῶνόντι $9 \times 400 = 3600$, ἐνῶ $9 \times 3 = 27$ καὶ οὐχὶ 28. Θὰ χρειασθῇ λοιπὸν τὸ ἔτος 5200 νὰ ὑπολογισθῇ ἐξαιρετικῶς ὡς κοινόν, ἐνῶ θὰ ἦναι δίσεκτον. Ἀλλὰ τὸ σφάλμα τοῦτο τοσοῦτον ἀπέχει ἡμῶν, ὥστε δυνάμεθα ἀφόβως νὰ καταλίπωμεν τὴν περὶ διορθώσεως αὐτοῦ μέριμναν τοῖς ἡμετέροις ἀπογόνοις.

A. ΜΟΣ.

ΙΑΠΩΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΛΙΘΟΤΟΜΟΣ

Μετάφρασις Ι. Σ. Κ.

Ἐξῆ ποτὲ ἐν Ἰαπωνίᾳ πτωχὸς τις λιθοτόμος, ἀπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία τοῦ ἦτο σκληρὰ εἰργάζετο πολὺ, ἐκέδιζεν ὀλίγον καὶ δὲν ἦτο εὐχαριστημένος. — Ἄ! νὰ ἤξευρα τοῦλάχιστον, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα νὰ γίνω καὶ ἐγὼ πλούσιος, νὰ ἀναπαυθῶ ἀπὸ τοὺς κόπους, νὰ ἀνακλίνωμαι ἐπὶ παχείας ψιάθου καὶ νὰ σκεπάζωμαι μὲ μαλακὴν σινδόνα ἐκ μεταξῆς!

Τὸ τοιοῦτον παράπονον, ὅπερ ἀνέπεμπε πρὸς τὸν Θεὸν, ἀγγελὸς τις τὸ ἀπεδέχθη καὶ «Γεννηθήτω σοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου», εἶπε πρὸς αὐτόν.

Καὶ παραχρῆμα ὁ πτωχὸς ἔγεινε πλούσιος, ἀναπαύομενος ἐπὶ παχείας ψιάθου καὶ σκεπαζόμενος μὲ μαλακὴν μεταξωτὴν σινδόνα.

Ἡμέραν δέ τινα διήρχετο ὁ αὐτοκράτωρ καὶ προεπορεύοντο αὐτοῦ πεζοὶ καὶ ἑπιπποὶ στρατιῶται· εἶπετο δὲ μεγαλοπρεπῆς καὶ πομπώδης ἀκολουθία ἵππέων, διάφορα δὲ ἐπίσημα πρόσωπα περιεκύκλουν αὐτὸν, κρατοῦντα ὑψηλὰ καὶ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μέγα ἀλεξήλιον ἀπαστράπτον ἐκ τοῦ χρυσοῦ.

—Τί μὲ χρησιμεύει νὰ ἦμαι πλούσιος, ὑπεψιθύρισε ὁ λιθοτόμος, ἀφοῦ δὲν ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέρχωμαι ἐν συνοδίᾳ καὶ νὰ προφυλάττω τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ χρυσοῦν ἀλεξήλιον; Διατί νὰ μὴ ἦμαι αὐτοκράτωρ;

«Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ τῶντι ἐγένετο αὐτοκράτωρ, συνωδεύετο ὑπὸ πολυαριθμοῦ φρουρᾶς ἵππέων προπορευομένων καὶ ἀκολουθούντων, τέσσαρα δὲ ἐπιφανῆ πρόσωπα λαμπροστόλιστα ἐβάσταζον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του μέγα ἀλεξήλιον, ὅπερ ἐξήστραπτεν ἐκ τοῦ χρυσοῦ.

Ἄλλ' ὁ ἥλιος διὰ τῶν καυστικῶν αὐτοῦ ἀκτίνων ἐθέρμαινε καὶ κατεξήραινε τὰς πεδιάδας καὶ τὰς πλατείας, οἱ δρόμοι ἦσαν πλήρεις κοινοροῦ, καὶ τὸ ἀνταύγασμα κατεπίνει τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἄ, ἄ! Μέγα τῇ ἀληθείᾳ εὐτύχημα νὰ ἦναι τις αὐτοκράτωρ, καὶ ἡ μὲν θερμότης τῆς ἡμέρας νὰ τὸν καταβάλλῃ, ὁ δὲ ἥλιος νὰ ἀσκήῃ ἐπ' αὐτοῦ ὄλην του τὴν δύναμιν! Ἄν ἦμην καὶ ἐγὼ ἥλιος, τότε θέβαια ἤθελα εἶμαι εὐτυχῆς!

«Ἰδοῦ! εἶσαι τώρα πύχαριστῆμένος;» ἠρώτησεν ὁ Ἄγγελος, ἀφοῦ μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς ἥλιον, ὁ ὁποῖος διέσπειρε τὰς ἀκτίνας του ἄνω καὶ κάτω, δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, πανταχοῦ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Καὶ ἔκαιε τὰ δένδρα καὶ τὰ χόρτα τῆς γῆς, καὶ τὰ πρόσωπα τῶν βασιλέων καὶ τῶν πριγκίπων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἄλλ' ἤδη μικρὰ τὴς νεφέλης παρενετέθη μεταξὺ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς καὶ ἐσκίαζε τὰς ἀκτίνας του ἐμποδίζουσα αὐτὰς νὰ κατέρχωνται ἐπὶ τῆς γῆς.

— Ἄ, αἰ! Αὐτὸ δὲ εἶναι νοστιμώτατον! ἀνεφώνησεν ὁ ἐξ ὕλοτόμου γενόμενος Ἥλιος· μία μικρὰ νεφέλη εἶναι λοιπὸν ἱκανὴ νὰ ἀντίσταται εἰς τὴν δύναμίν μου! Τότε θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ ἦναι τις νεφέλη!

«Εἰσπικούσθη καὶ ἡ εὐχή σου αὕτη», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ παρευθὺς ἤρξατο ἡ μεταμόρφωσις καὶ ἡ νέα νεφέλη ὑπερηράνως παρενετέθη ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου, καὶ ἐτέρπετο παρεμποδίζουσα ἐπὶ τοσοῦτον τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας, ὥστε ἔβλεπε τὴν γῆν ἀναπρασινίζουσαν ὑπὸ τὴν σκιάν της.

Μετ' ὀλίγον ἡ νεφέλη ἤρξατο νὰ ῥίπτῃ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ πεδιάδων παχείας σταγόνας βροχῆς καὶ ὀμβροῦς καὶ ὑετοῦς καὶ σίφωνας,

ὥστε οἱ χεῖμαρροι ὑπερεξεχειλίζον καὶ οἱ ποταμοὶ καταπλημμυρήσαντες ἐξηράνιζον τὰς πεδιάδας. Τίποτε πλέον δὲν ἀντίστατο εἰς τὴν ὀρμὴν τῆς πλημμύρας. Εἰς μόνος ἀκίνητος βράχος ὑψοῦτο περιφρονῶν αὐτήν.

Μάτην τὰ ροχοῦντα ὕδατα ἔτυπτον αὐτὸν μανιωδῶς. Ὁ βράχος ἔμενε ἀκίνητος καὶ τὰ ἀφρίζοντα κύματα συνετρίβοντο πρὸ τῶν ποδῶν του.

—Εἰς βράχος λοιπὸν μοι δίδει τὸν νόμον! εἶπεν ἡ νεφέλη· ἤθελα ὑπερεπιθυμήσει νὰ ἦμην εἰς τὴν θέσιν του!

— «Καὶ τοῦτο γεννηθήτω σοι», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ ἰδοῦ ἡ νεφέλη μετεμορφώθη εἰς βράχον κρημνώδη, ἀμετακίνητον, ἀναισθητον εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἀδιάφορον εἰς τοὺς χεῖμαρρους τῆς βροχῆς καὶ τὰς ἐφόδους τῶν θορυβούντων κυμάτων.

Ἄλλ' αἴφνης διακρίνει πλησίον του ἀνθρωπὸν πτωχὸν τὴν παράστασιν, ἡμίγυμον, καὶ ὀπλισμένον διὰ σκαπάνης καὶ σφύρας, ὅστις διὰ πολλῶν κτύπων, χάρις εἰς τὰ ἐργαλεῖά του, ἀποκόπτει ἀπ' αὐτοῦ ὀγκώδη τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἀκολούθως ἤρχισε νὰ πελεκᾷ.

—Τί εἶναι τοῦτο; ἀνεβόησεν ὁ βράχος. Εἰς ἀνθρωπὸς λοιπὸν θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ ἀποσπᾷ τεμάχια λίθων ἐκ τῶν κόλπων μου; Θὰ ἦμαι λοιπὸν ἀσθενέστερος αὐτοῦ; Τότε ἀπολύτως πρέπει νὰ μεταμορφωθῶ εἰς ἀνθρωπὸν ὁμοῖον αὐτῷ!

«Νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου», εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ ἐγένετο πάλιν ὁ πλούσιος, ὁ βασιλεὺς, ὁ ἥλιος, ἡ νεφέλη, ὁ βράχος ὅ,τι πρότερον ἦτο, πτωχὸς λιθοτόμος, ἀπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία του ἦτο τραχεῖα, ἐιργάζετο πολὺ καὶ ἐκέρδιζεν ὀλίγον, ἀλλ' ἔκτοτε ἦτο εὐχαριστῆμένος ἐκ τῆς τύχης του.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Οὐ φροντίς Ἰπποκλεῖδῃ.

Κλεισθένης ὁ Ἀριστωνόμου τοῦ Μύρωνος, ἄρξας τῆς Σικυῶνος μεταξὺ τοῦ 600 καὶ 560 ἔτους πρὸ Χριστοῦ, ἠθέλησε, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Ἀγαρίστην εἰς τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων καὶ τελομένων Ὀλυμπίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνίκησε τεθρίππῳ, προεκήρυξεν, ὅτι ὅστις Ἑλλήνων νομίζει ἑαυτὸν ἄξιον νὰ γίνῃ γαμβρὸς τοῦ Κλεισθέτους, ἄς ἔλθῃ ἐντὸς ἐξήκοντα ἡμερῶν, ἢ καὶ πρότερον, εἰς Σικυῶνα, διότι ὁ γάμος θέλει κυρωθῆ ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς ἀρξάμενου ἡμέρας. Ὅθεν συνέρρευσαν εἰς Σικυῶνα ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος μνηστῆρες ὅσοι ἐμεγαλοφρόνουν, εἴτε διὰ τὰς ἰδίαις, εἴτε διὰ τὰς τῶν πατέρων ἀρετάς· καὶ